

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за академичната длъжност „Доцент” в област на висше образование

2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, специалност Английски език (английски за медицински цели)

Обявен в ДВ бр.96/01.12.2017 г.

С кандидат Илина Цветанова Дойкова, доктор, старши преподавател

Рецензент: Гинка Иванова Пенакова, доктор, доцент

1. Представени за участие в конкурса материали

Д-р Илина Цветанова Дойкова участва в конкурса за „Доцент” за специалност Английски език (английски за медицински цели) с публикуван хабилитационен труд – монография със заглавие „Структура и езикови особености на научната статия по медицина на английски език”(140 стр.), 1 учебник, 5 учебни пособия (четири от които са Видеокурс по български език като чужд за англоезично обучение, основан на интерактивен подход към ситуации в академична и социална среда) с общ обем 159 стр., 14 пълнотекстови статии, публикувани в специализирани научни издания, общо 119 стр., както и 16 публикувани доклада от участие в международни и национални конференции, общо 109 стр.

Кандидатът придобива образователната и научна степен „доктор” по Германски езици (съвременен английски език) като редовен докторант към катедра Английска филология на Шуменския университет „Константин Преславски” през 2016 година. Докторската дисертация на Илина Дойкова е на тема „Адективната комплементация с BE в английския език и българските ѝ преводни еквиваленти” (“Adjective complementation with BE in English and its Bulgarian translation equivalents”).

2. Биографични данни и научни интереси на кандидата

От 2015 г. д-р Илина Дойкова работи в Медицински университет – Варна като старши преподавател по специализиран английски език и по български език като чужд с натовареност над приетия норматив. Води учебната дисциплина Английски език за медицински цели на специалностите Медицина и Дентална медицина, лекционен курс по българска граматика на английски език за студенти англоезично обучение. Важна част от преподавателската работа на кандидата са два експериментнообучителни лекционни курса

в Докторантското училище на МУ – Варна, а именно „Академично писане за докторанти – научна статия и резюме” и „Въведение в научното писане” (на английски език).

Д-р Дойкова е реализирала 6 специализации, свързани с методиката на обучение и оценяване в сферата на английски език за специални цели и на български език като чужд. Три от тези специализации са в университети във Великобритания, една в Гърция, една в Унгария и една в Софийския университет. Преподавателската ѝ практика от 1994 г. до 2009 г. е свързана с преподаването на английски език за специални цели в сферата на туризма, за нуждите на което Илина Дойкова разработва и издава учебник. Междувременно реализира дейност като преводач и редактор на научна литература и ръководи езиков център към Българския морски квалификационен център. Пет години ръководи и преподава в Българското училище в Хамбург. Била е преподавател по английски език в Техническия университет (Варна) и Академичен директор на Висшето училище по мениджмънт (Варна).

Въпреки разнообразието от институции, за които работи Илина Дойкова основната линия на нейната професионална кариера е преподаването на английски език за специални цели. Богатият ѝ преподавателски опит в чуждоезиковото обучение я среща както с българска, така и с чуждестранна студентска аудитория и преподавателски екипи.

Не само преподавателското, а и научното развитие на Илина Дойкова показват нейните разностранни интереси, уменията ѝ за работа в екип и най-вече висока активност и сериозна ангажираност.

Научните интереси на кандидата след придобиването на ОНС „Доктор” са свързани пряко с преподавателската ѝ работа и са фокусирани върху академичното писане на английски език в областта на медицината. Водените от нея дисциплини в Докторантското училище, МУ – Варна дават възможност за наблюдение върху процеса на академичното писане на английски език на докторанти – млади учени и върху техните публикации. Анализът на тези наблюдения и задълбоченото осмисляне на преподавателския опит водят д-р Дойкова до извода, че е нужно „осъвременяване и усъвършенстване на уменията за научно писане”. Публикациите на Илина Дойкова в областта на академичното писане на английски език започват от 2016г. и включват 7 статии в български научни списания, 10 статии в чужди научни списания и сборници и 1 участие в научен форум с програма. Тези публикации представят различни аспекти на проблематиката, на която е посветен хабилитационният труд.

3. Оценка на хабилитационния труд

Хабилитационният труд, който е плод на интензивна изследователска работа, впечатлява с целенасоченост, научна обосновааност, детайлност, изчерпателност, компетентност и професионализъм при реализирането на изследователския проект. Изследването е ориентирано пряко към обучението по академично писане на английски

език на млади учени – медици. Преподавателският опит на Илина Дойкова я насочва към факта, че има слабости в работата на докторантите, които са свързани с употребата на специфичните за медицинския дискурс изразни средства. Изхождайки от предпоставките, че нормативните различия между роден и чужд език създават трудности при усвояването и употребата на чуждия език, и че процесът на езикова интерференция е неосъзнат и естествен, авторката прави съпоставително изследване на медицински статии на английски език, публикувани в международни медицински списания и на статии, публикувани в български медицински списания с цел установяване на отклонения от стандартите в научното писане и от набра специфични за английския медицински дискурс изразни средства. Презумпцията е, че статиите в международните списания представляват автентични образци на английския медицински дискурс, докато статиите в българските списания съдържат прояви на междуезикова интерференция.

Логично изборът на методи и техники за съпоставителното изследване пада върху Корпусната лингвистика. За целите на изследването авторката е събрала специализиран корпус от електронно публикувани през периода 2011 – 2017 година статии. Корпусът е представителен по своя обем (200 статии на англоезични автори и 50 статии на български автори) и по темпорален обхват, което гарантира валидност на установените факти и направените изводи. Базата данни е обработена със софтуерна програма за постигането на статистическа обективност и точност. Корпусът от статии на чуждестранни медици служи за референтен корпус.

Изследването е реализирано въз основа на утвърдени теории за академичния дискурс, жанровата специфика на научната статия, структурата на научната медицинска статия, както и за ролята на маркерите на дискурса за ориентиране в структурата на научния текст.

Вземайки пред вид съществуващите в научната литература изследвания върху етапите и стъпките на научната статия, авторката представя в табличен вид обобщена структура на научна статия по медицина: части, етапи и стъпки, като последните съдържат типични езикови изрази. При обработката на корпуса се извеждат, характеризирани честотно, специфичните за всяка стъпка в структурните етапи на научната медицинска статия лексикални, морфологични и синтактични изразни средства и маркери на дискурса. Аналитичните техники на Корпусната лингвистика са направили възможно изработването на списъци от ключови думи, колкати, кластери, които са характерни за медицинския дискурс, а тяхната честотност е позволила да се направят валидни обобщения.

Научното изложение изхожда от обобщената структура на научната статия и представя изразните средства в последователността на структурните части на статията. Изследвана е реторичната функция на всяка задължителна част и са анализирани специфичните за нея езикови изразни средства. Всеки детайл в структурата е поставен на фокус и са представени стандартните изисквания за неговото изготвяне, включително

резюме, ключови думи, цитиране на източници, представяне на невербална информация, библиографска справка. Авторката отделя особено внимание на заглавието заради неговата ключова роля при класифициране и индексване на статиите и представя алгоритъм за изграждането на заглавие. Така на практика описанието на структурата на заглавието се извършва паралелно с процеса на генериране на неговия текст.

При изследването на структурните и езиковите особености на отделните части на статията са констатирани и анализирани различията и частичните съвпадения в езиковите изразни средства, използвани от български автори в сравнение с тези, използвани от международни автори. Анализите сочат към факта, че статиите на младите български учени показват предпочитания към определени изразни средства като резултат от родноезикова интерференция. Авторката, обаче, констатира и пропуски в езиковата подготовка на българските автори, като „непознаване на възможностите за комбиниране на изразните средства” и „неумение за конституиране на сложни изречения”. В този аспект хабилитационният труд има висока практико-приложна стойност при усвояването на утвърдените стандарти на академично писане.

Научната стойност на хабилитационния труд е в изследването на медицинския дискурс. Като се опира на абстрактен структурен модел, който е бил изведен от конкретни текстове, изследването осъществява анализ на конкретни езикови средства за реализирането на абстрактния модел.

Анализът на езиковите изразни средства на медицинския дискурс в тяхното формално и функционално разнообразие е представен в отделна глава на изложението. Във връзка с принципите за структуриране на текста и постигане на кохезия, както и с предикативната ориентация на текста при формулиране на изложението, авторката акцентира върху взаимодействието на изразните средства – лексикални и граматически. Разгледан е подборът на специфични лексикални единици, маркери на дискурса, местоимения и предлози. Аргументирана е употребата на модални глаголи и на типични за научната статия глаголни времена; алтернирането на деятелни и страдателни форми и манипулирането на словореда за постигане на емфазия.

Съпоставката на използваните от българските автори изразни средства с тези, които са присъщи на установените норми за академично писане на английски език в международните медицински среди е позволило на автора да направи заключения за проявите на двупосочна езикова интерференция, както и за процеса на интернационализиране на медицинската лексика.

Библиографията на хабилитационния труд включва 23 заглавия на български автори, 144 заглавия на английски и руски език, а също и 10 източници от интернет, свързани със стандартизация и редактиране на научен текст. Тази богата библиография показва професионалното отношение на авторката към изследователския проект,

компетентност, задълбоченост и изчерпателност при изграждането на научна обосновка на нейния труд.

4. Научни и научно-приложни приноси на цялостната научна работа на кандидата

1. Хабилизационният труд на Илина Дойкова представлява макролингвистично съпоставително изследване, което обогатява теорията в областта на академичния дискурс с извършения анализ на медицинския дискурс. Темата е нова за българската лингвистика и изследването е извършено въз основа на разработена от авторката методика във връзка с избрания от нея подход. Авторката е изготвила представителен корпус от електронно публикувани статии и анализът на масива е осъществен с техниките на Корпусната лингвистика. Резултатите от изследването са приложими в обучението и в практиката на академичното писане за медицински цели. Методиката на изследването е приложима към други жанрове.

2. Дисертационният труд на кандидата е микролингвистично съпоставително изследване на английски предикативни структури с копулативен глагол BE и техните структурни еквиваленти в българския език. Описани са типове компленти в английски и български език с фокус върху езиковата асиметрия. Това изследване също се извършва с техники на Корпусната лингвистика. Резултатите от него са приложими в теорията и практиката на превода, в чуждоезиковото обучение и в лексикографията.

3. Двата основни научни труда на д-р Дойкова тестват приложимостта на Корпусната лингвистика в макролингвистично и в микролингвистично съпоставително изследване с използването на съвременни софтуеърни програми.

4. Научните статии на кандидата фокусират вниманието върху академичната презентация; разработването на тестове за оценяване на комуникативната компетентност на английски език, както и върху езика на електронните публикации.

5. Лични приноси на кандидата

Кандидатът има личен принос към обучението по академично писане в Докторантското училище – МУ Варна. Разработването на концепцията на хабилизационния труд е тясно свързано с наблюденията ѝ върху продукцията на докторанти в Медицинския университет. Изследването в известна степен отразява нивото на владеене и уменията за прилагане на английски език при разработването на научна медицинска статия на конкретни групи обучавани в институцията. Натрупаният от кандидатката опит при проучванията ѝ във връзка с информационното осигуряване на изследването намират място в лекционните курсове на Илина Дойкова, а части от хабилизационния труд може да служат като учебно пособие към лекциите.

В своята преподавателска и административна работа в Германия Илина Дойкова е реализирала 3 проекта по Националната програма на МОН „Роден език и култура зад граница” и е създала лицензиран изпитен център по български език за чужденци.

6. Отражение в литературата

Седем от публикациите на д-р Дойкова са с импакт фактор.

7. Лични впечатления

Познавам и следя с внимание научното развитие на кандидата. През 2016 г. бях член на Научното жури по процедурата за присъждане на ОНС „Доктор” на Илина Дойкова. Нейната докторска дисертация бе оценена високо от членовете на журито. Без съмнение, изследователските умения, придобити при разработването на дисертационния труд се проявяват в по-висока степен в работата на кандидата по хабилитационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Проучването на представените от кандидата научни трудове и документи за участие в конкурса за академичната длъжност „Доцент” по английски език за медицински цели ме убеждава, че кандидатът ст.преп. д-р Илина Цветанова Дойкова отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „Доцент” в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България. Нейните научни трудове са насочени към практико-приложната цел да се усъвършенства използването на английски език за академично писане в областта на медицината. Те се отличават с детайлност, професионалност и творческо прилагане на научните теории. В преподавателската и административната си работа д-р Дойкова е мотивирана, амбициозна и успешна.

Въз основа на гореизложеното, предлагам кандидатът ст.преп. д-р Илина Цветанова Дойкова да бъде избрана за академичната длъжност „Доцент” по английски език за медицински цели в МУ – Варна.

15.03.2018 г.

В.Търново

Рецензент:

доц. д-р Гинка Пенакова